

ГОРДАНА ВОЈКОВИЋ

СТАНОВАЊЕ

Основни циљ овог рада био је да се испита квалитет стамбеног фонда и оцени стандард становања у општини Голубац. У првом делу рада анализирани су основне карактеристике стамбеног фонда према укупном броју, структури и квалитету станова. На основу те анализе, у другом делу рада, покушано је да се оцени потенцијал и стандард становања у општини Голубац.

КАРАКТЕРИСТИКЕ СТАМБЕНОГ ФОНДА¹⁾

Према попису из 1981. године у општини Голубац било је 4110 станова. У односу на 1971. годину стамбени фонд повећан је за 339 станова. У исто време смањен је број становника и домаћинстава, тако да се једна негативна демографска појава, као што је опадање становништва, позитивно одразила на показатеље стандарда становања.

Дистрибуција станова по насељима у оквиру општине у зависности је од величине насеља и броја становника (таб. I у прилогу). Највеће учешће у укупном броју станова у општини има насеље Голубац, 15.2%, најмање Поникве 0.75%. Такође, веће разлике које постоје између дистрибуција станова и становништва у оквиру општине су и први индикатор стандарда становања и разлика између насеља. Најбољи пример је насеље Добра, које учествује са 6.8% у укупном броју становника општине, а са 11.9% у укупном броју станова (индекс локализације износи 1.75).

У међупописном периоду од 1971—1981. године смањен је просечан број домаћинстава по једном стану, са 0.88 на 0.81, што указује на релативни вишак станова у општини Голубац.²⁾ То показује и податак да

---

¹⁾ Анализа становања у општини Голубац вршена је на основу података из пописа становништва и станова из 1981. године, на нивоу општине у целини и посебно по насељима.

²⁾ На територији Подунавског региона на један стан долазило је просечно 0.94 домаћинстава у 1981. години, а у ужој Србији 0.98.

Рецензенти: др Александар Вељковић и др Милан Бурсаћ, Београд

100 домаћинстава у општини у просеку „може“ користити 124 стана (таб. 1). Само два насеља, Голубац и Кривача, имају број станова једнак или мањи од броја домаћинстава, док се у Добри и Сладинцу јавља велики вишак стамбеног фонда (на 100 домаћинстава преко 160 станова).

Таб. 1. — Класификација насеља према броју домаћинстава по стану

Tab. 1. — The classification of settlements according to the number of households per dwelling place

број домаћинстава на 100 станова	број насеља	број станова на 100 домаћинстава	број насеља
59 — 69	5	100—111	6
70 — 79	5	112—124	8
80 — 89	8	125—140	3
90 — 100	6	141 >	7

Структура станова према броју соба

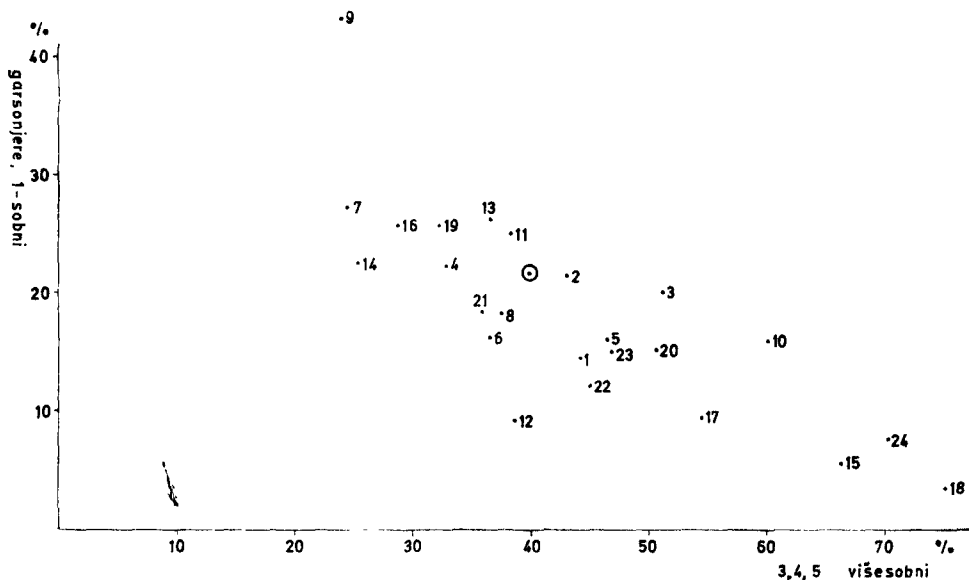
Од укупног броја станова 95.8% били су настањени, а преостала 174 стана представљају неискоришћени потенцијал. У 80% од укупног броја настањених станова³⁾ у општини живело је само по једно домаћинство. Станова у којима станују два или више домаћинстава било је у 1981. години само 47. Највећи број станова са више домаћинстава има Голубац, 27 станова, што указује на проблем дефицита станова у овом насељу.

У структури станова на нивоу општине највеће је учешће двособних станова. Од укупног броја станова, 38.7% или 1592 стана припадала су у 1981. години овој категорији (таб. II у прилогу). Највеће учешће ових станова, преко 50% укупног стамбеног фонда насеља, имали су Житковица, Кривача и Малешево.

Мада је, посматрано на нивоу општине, просечно највеће учешће двособних станова, већи број насеља има изразито високо учешће великих станова. У 10 насеља у општини учешће три и вишесобних станова прелазило је 45% укупног броја станова. С једне стране, то су насеља са високим процентом пољопривредног становништва и великим бројем радника на привременом раду у иностранству (Мрчковац, Шувајић, Кудреш, Д. Крушевица, Миљевић и Снеготин) и, с друге стране, развијенија насеља са интензивнијом градњом после 1961. године (Браничево, Радошјевац, Винци, Усије) (ск. 1).

Разлике у учешћу малих станова у укупном стамбеном фонду биле су велике између појединих насеља. Високо учешће ових станова имали су Голубац, Клење и Добра, насеље у коме су једнособни станови и гарсоњере доминирали у структури стамбеног фонда (39.8%). Такође, велики број малих станова имају Поникве, Душманић и Малешево, насеља у којима је и неповољна старосна структура стамбеног фонда, и која одумиру и у демографском погледу.

³⁾ У укупно је укључен и број станова које користе лица која ту бораве због рада или школовања а чија су домаћинства у неком другом насељу.

Ск. 1. — Структура станова према броју соба, 1981. година

Sk. 1. — The housing structure according to the number of rooms in 1981

1 — Барич; 2 — Бикиње; 3 — Браничево; 4 — Брњица; 5 — Винци; 6 — Војилово; 7 — Голубац; 8 — Двориште; 9 — Добра; 10 — Д. Крушевица; 11 — Душманић; 12 — Житковица; 13 — Клење; 14 — Кривача; 15 — Кудреш; 16 — Малешево; 17 — Миљевић; 18 — Мрчковац; 19 — Поникве; 20 — Радошевац; 21 — Сладинац; 22 — Снеготин; 23 — Усије; 24 — Шувајић

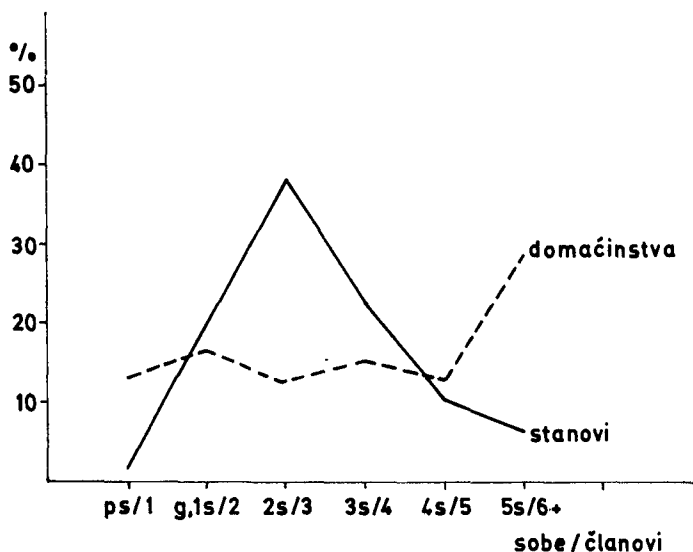
Учешће трособних станова у општини Голубац веће је од броја једнособних станова и гарсоњера. Међутим, ако структуру станова упоредимо са структуром домаћинства према броју чланова, може се видети да постоји несклад између структуре станова према броју соба и структуре домаћинства (ск. 2).

У поређењу са укупним бројем домаћинства, у општини се јавља вишак од 784 стана. Међутим, у односу на структуру домаћинства према броју чланова, запажа се изразити вишак двособних станова а недостатак великих, вишесобних станова, на једној страни, и самачких стана на другој страни.

Структура станова према површини

Почетком 1971. године просечна површина стана у општини износила је 56.6 m² и била већа од просека за Регион (46.6 m²). На једног становника долазило је 14 m², што задовољава опште норме стандарда становања.

Према подацима пописа из 1981. године просечна површина стана повећана је на 53.5 m², а на једну особу долазило је 16.1 m², што указује на могући пораст стандарда становања. Међутим, на побољшање стандарда становања у знатно већој мери је утицало смањење броја станова, него што је био значај повећања броја станова.

Ск. 2. — Однос структуре стамбеног фонда и величине домаћинства, 1981. година

Sk. 2. — The relationship between the structure of the housing fund and size of households in 1981

У таб. 2. дате су промене у структури станова према просечној површини на једно лице у периоду од 1971—1981. године.

Таб. 2. — Промене у структури станова према просечној површини на једно лице у општини Голубац (1; 2)

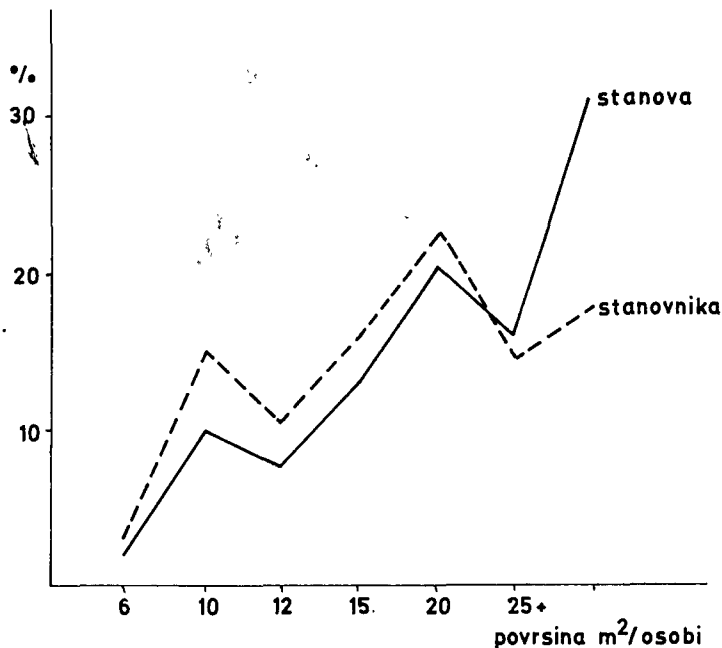
Tab. 2. — Changes in the housing structure according to the average per capita area in the Golubac commune

	свега*)	станови са просечном површином на 1 лице				
		до 6 m ²	6.1—10	10.1—15	15.1—20	преко 20.1 m ²
1971.						
број	3260	318	798	983	542	619
учешће	100.0	9.8	24.5	30.2	16.6	19.0
1981.						
број	3931	77	392	809	797	1856
учешће	100.0	2.0	10.0	20.6	20.3	47.2

*) Број се односи само на настањене станове; искључено је „непознато” и „други стан домаћинства”. Разлика до укупног броја станова у 1981. години износи 179.

У десетогодишњем периоду значајно је смањен број и учешће станова са просечном површином која је била испод хигијенског минимума од 6 m² и станова од 6—10 m², а знатно повећан број и учешће станова са преко 20 m² по једној особи (са 19.0% на 47.2% од укупног броја настањених станова).

У 1981. години 67.4% укупног броја настањених станова обезбеђивало је површину од преко 15 m² по особи. Само 77 станова или 2%, имало је површину по особи мању од хигијенског минимума предвиђеног важећим нормама у Србији,⁴⁾ а још 10% укупног броја станова у општини обезбеђивало је свега 6—10% m² по особи.

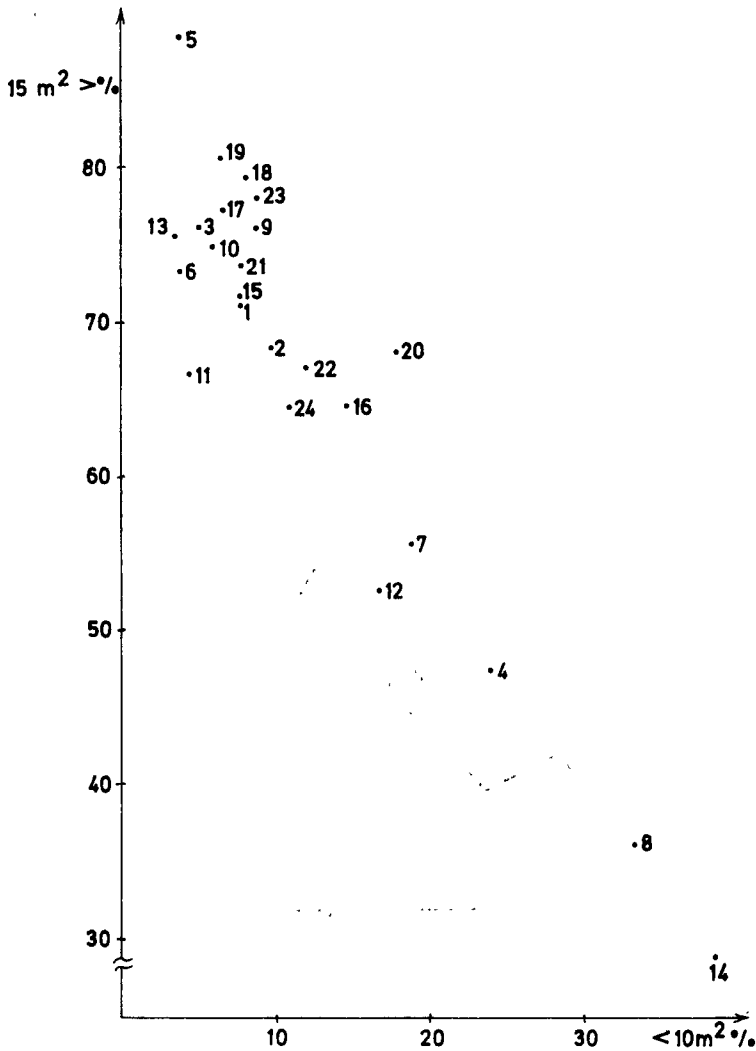

Ск. 3. — Структура станова према просечној површини по особи и броју становника, 1981. година (1)

Sk. 3. — The housing structure according to the average per capita area and number of inhabitants in 1981

Ако анализу структуре станова према просечној површини по једној особи допуњимо анализом броја становника који живе у тим становама, односи се донекле разликују (ск. 3). Просечно 55.1% укупног броја становника у општини има обезбеђен простор од преко 15 m² по особи, док је за 18.3% или 2443 лица просторни стандард мањи од 10 m².

⁴⁾ Важећи нормативи у Србији предвиђају собу од 6 m² као хигијенски минимум, што мора ангажовати још 4 m² за санитарације и комуникације (2; 17).

Ск. 4. — Насеља према структури станова у зависности од површине, 1981. година (1)

Sk. 4. — Settlements according to the housing structure depending on the area in 1981

1 — Барич; 2 — Бикиње; 3 — Браничево; 4 — Брњица; 5 — Винци; 6 — Војилово; 7 — Голубац; 8 — Двориште; 9 — Добра; 10 — Д. Крушевица; 11 — Душманић; 12 — Житковица; 13 — Клење; 14 — Кривача; 15 — Кудреш; 16 — Малешево; 17 — Миљевић; 18 — Мрчковац; 19 — Поникве; 20 — Радошевац; 21 — Сладинац; 22 — Снеготин; 23 — Усије; 24 — Шувајих

Велики број станова са преко 15 m² на једно лице имало је 13 насеља у општини. У насељима у унутрашњости општине и у долини Туманске реке то је повезано са процесима у демографском развоју ових насеља, са опадањем броја становника и великим учешћем самаћких домаћинстава (ск. 4). С друге стране, код насеља у долини Пека и подунавској викенд зони повезано је са развојем ових насеља или повећаном изградњом због значајних материјалних улагања радника на привременом раду у иностранству. У појединим насељима учешће станова са преко 25 m² по особи достигало је скоро половину укупног стамбеног фонда (Винци 45%, Добра 48%). Добра је насеље у коме се јавља контрадикторност — велики број малих станова и велико учешће станова са преко 25 m² по особи, што је резултат структуре домаћинстава у којој доминирају самачка и двочлана. На другој страни издвајају се Двориште и Кривача, неразвијена насеља у брдско-планинском делу општине, са високим учешћем пољопривредног становништва, у којима је најниже учешће станова који су обезбеђивали просторни стандард од преко 15 m².

На разлике у стандарду становања између насеља указују и велике разлике у заступљености станова са просечном површином мањом од 10 m² по особи. Изузетно високо учешће станова који не обезбеђују ни предвиђени минимум површине имала су већ поменута неразвијена насеља Двориште и Кривача (око 30% укупног стамбеног фонда), Житковица и Брњица, и насеља са бржим променама у структури делатности, већим досељавањем становништва и значајним учешћем старих станова Голубац и Радошевац.

Квалитет стамбеног фонда

Основни показатељи квалитета стамбеног фонда су старост стамбеног фонда, врста материјала од кога су изграђени станови и комунална опремљеност станова.

Старост стамбеног фонда

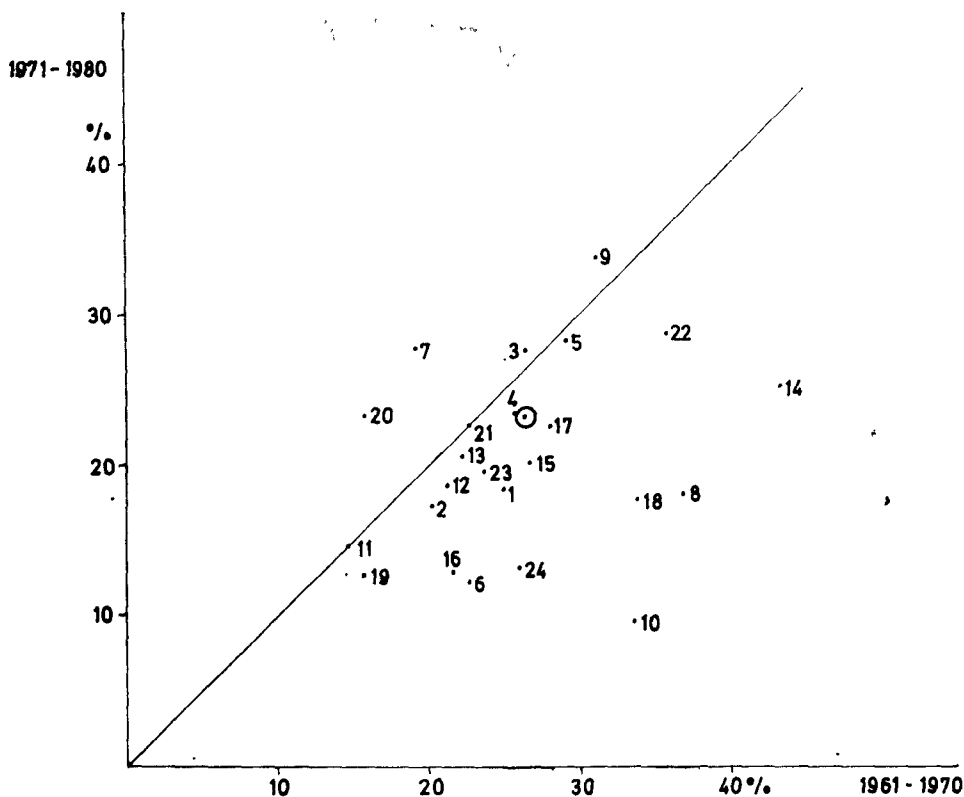
Од укупног броја станова у 1981. години у општини Голубац, 76,4% било је грађено од тврдог материјала. Посматрано по насељима, учешће ових станова варирало је од 46% у Брњици до преко 90% у Шувајинђу, Снеготину и Клењу. Индекс пораста броја станова од тврдог материјала у односу на 1971. годину износио је 134.

Највећи део постојећег стамбеног фонда (71,5%) изграђен је после II светског рата. Половину од укупног броја чине нови станови, изграђени након 1961. године, а скоро једну четвртину станови изграђени након 1971. године. Просечна годишња изградња у периоду од 1971—1981. год. износила је 95 станова годишње. Међутим, постоје значајне разлике у интензитету изградње и старости стамбеног фонда унутар општине, као резултат дејства различитих фактора, на основу којих се може извршити класификација насеља (таб. III у прилогу):

Новијом градњом, односно већим учешћем станова изграђених након 1961. године, одликују се две групе насеља:

— Насеља у долини Пека и у подунавском појасу, која се одликују развијенијом пољопривредном производњом и бржим економским развојем (Д. Крушевица, Браничево, Винци, Усије, Радошевац, Сладинац, Голубац, Брњица). Посебно се издваја насеље Добра које је скоро цело ново изграђено због потапања старе Добре;

— Насеља која имају велики број радника на привременом раду у иностранству, који највећи део зарађених средстава улажу у изградњу кућа. Најбољи пример је насеље Снеготин чија се скоро трећина становника налази на привременом раду у иностранству и чије су скоро две трећине станова изграђене након 1961. године (Снеготин, Миљевић, Мрчковац, Кудреш, Житковица).

Ск. 5. — Тенденција у изградњи станова у периоду од 1961—1981. год.

Sk. 5. — Housing construction trends in the period 1961—1981

1 — Барич; 2 — Бикиње; 3 — Браничево; 4 — Брњица; 5 — Винци; 6 — Војилово; 7 — Голубац; 8 — Двориште; 9 — Добра; 10 — Д. Крушевица; 11 — Душманић; 12 — Житковица; 13 — Клење; 14 — Кривача; 15 — Кудреш; 16 — Малешево; 17 — Миљевић; 18 — Мрчковац; 19 — Поникве; 20 — Радошевац; 21 — Сладинац; 22 — Снеготин; 23 — Усије; 24 — Шувајић

Мање учешће нових станова имају неразвијена насеља у унутрашњости општине, у којима је демографски развој ушао у критичну фазу са изразитим проблемима обнављања становништва (Војилово, Малешево, Душманић, Поникве, Барич и Бикиње).

Тенденције у изградњи станова током последњих двадесет година прате процесе у развоју становништва и насеља. У динамици изградње по насељима у периоду 1961—1981. године, запажа се изразито успоравање овог процеса последњих пет година. Само је у 4 насеља изградња станова у периоду 1971—1981. године била повећана у односу на претходних десет година. Од тога, интензивније само у Голупцу и Радошевцу (индекс раста у периоду 1971—1981. године у односу на период 1961—1971. износио је преко 140), насељима у којима је дошло до досељавања и пораста становништва и бржих промена у структури делатности. У већини осталих насеља изградња станова значајно је смањена (ск. 5).

Опремљеност станова инсталацијама

У 1971. години у општини Голубац није било станова опремљених свим потребним инсталацијама: водоводом, канализацијом и електричном струјом. Највећи број станова (83,10%) био је опремљен само електричном струјом. Током наредних десет година напредак је био значајан, и према попису из 1981. године број станова опремљених свим потребним инсталацијама износио је 31,1% од укупног броја.

Разлике између насеља у погледу опремљености свим потребним инсталацијама биле су изузетно велике. Највећи број станова опремљених свим инсталацијама имало је село Браничево, 63% укупног стамбеног фонда. То је, такође, у целини најуређеније насеље у општини, јер је код већине пољопривредних домаћинстава издвојен стамбени од економског дела. Најмање учешће станова са свим потребним инсталацијама имало је неразвијено село Кривача, свега 3% укупног стамбеног фонда.

Када се броју од 1286 станова (31,3%) опремљених свим потребним инсталацијама дода и број од 582 стана (14,2%) опремљена водоводом и електричном енергијом, онда се може закључити да је стање у општини у 1981. години било знатно повољније од стања у 1971. години. То показује и податак да је у десетогодишњем периоду број станова без инсталација смањен за 40%. Такође, у односу на 1981. годину, у последњих неколико година стање опремљености инсталацијама је још више побољшано јер је за већину насеља у овом периоду изграђен водовод.

Опремљеност помоћним просторијама још увек је незадовољавајућа у општини. Само једна четвртина станова је са купатилом. Највећи број је у најразвијенијим насељима општине у подунавском појасу и долини Пека. У Браничеву, Голупцу, Винцу и Радошевцу станови са купатилом чине 40—50% укупног стамбеног фонда насеља. Девет неразвијених насеља у унутрашњости општине, посебно у брдском делу, имало је мање од 15% укупног броја станова опремљених помоћним просторијама. Најмање их је било у Кривачи, свега 1,2%.

ЗАКЉУЧНА РАЗМАТРАЊА И ОЦЕНЕ СТАНДАРДА СТАНОВАЊА

Како истиче Б. Бојовић „стамбени фонд изграђен на неком подручју изражава најмање две ствари — потребе становника тог подручја, али и њихове материјалне могућности” (2, 27). Чињеница је да се у општини Голубац срећемо са две крајности — становима који не задовољавају ни минималне стамбене потребе и становима који су, пре свега, израз пре-стижа и материјалних могућности њихових станара.

Укупан стамбени фонд општине Голубац према броју и врсти станава углавном задовољава потребе ове општине. У општини се јавља релативни вишак од 784 стана у односу на број домаћинстава и, такође, вишак од 174 ненастањена стана. Мада, једино би се додатним теренским истраживањима могао утврдити квалитет ненастањених станова и у којој мери су они стварно погодни за становање. Поред сталног повећања броја станова то је и последица опадања броја становника и домаћинстава.

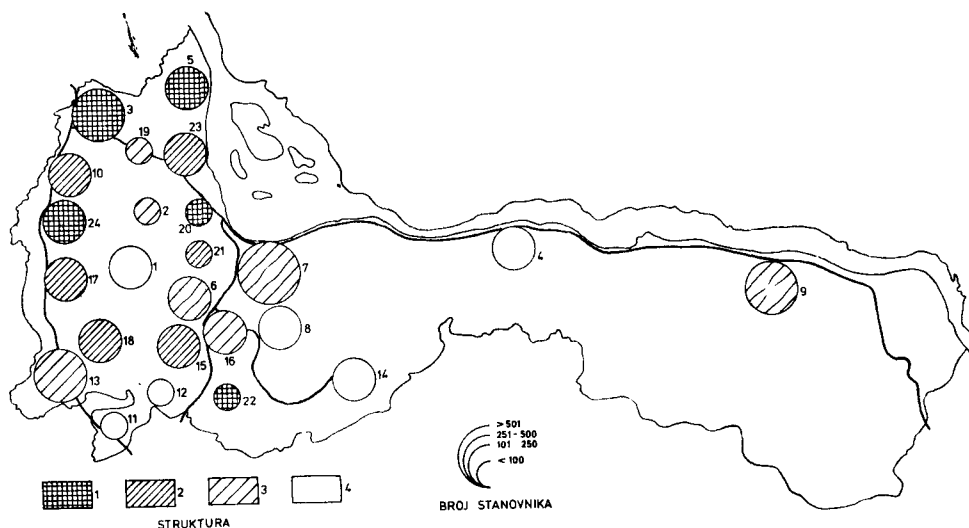
Просечна површина стана по једном домаћинству од 66.1 m² представља задовољавајући стандард становања с обзиром да је просечна величина домаћинстава 4 члана. То значи да по једном члану домаћинства долази 16.1 m². Међутим, ове просечне вредности донекле прикривају стварно стање у погледу врсте стана према броју чланова домаћинства. Наиме, у општини је, у односу на број и структуру домаћинства у 1981. години, изразити вишак двособних станова и недостатак четворособних и вишесобних станова. Ако се узме у обзир да је за четворочлану породицу, према критеријуму Европске економске заједнице ОУН (Келнске препоруке) (2, 13) потребан најмање трособан стан, онда 40% станова у општини задовољава и може се сматрати перспективним у погледу структуре према врсти стана. Према нашим прописима, међутим, који узимају у обзир и двособан стан као задовољавајући минимум за четворочлану породицу, може се сматрати да још 38.7% од укупног броја станова у општини одговара намени.

Просечне вредности на нивоу општине такође показују да највећи број станова (67,4%) задовољава потребе сагласно критеријумима Европске економске заједнице и у погледу просечне површине стана по особи. Међутим, у њима живи 55% становника општине. Ако се као критеријум узму наше норме, онда највећи део стамбеног фонда задовољава потребе. Само 12% укупног броја станова општине не обезбеђује минималну површину стана од 10 m² по особи, али у њима живи 18.3% укупног броја становника (2443 лица). За оцену квалитета становања значајно је и да у највећем броју станова живи само по једно домаћинство.

На основу изнетих анализа може се приближно одредити стварно стање стамбеног фонда на нивоу општине:

— вишак станова у односу на број домаћинстава	784
— мање од 10 m ² по особи има станова	469
— за станове са по 2 домаћинства треба станова	43
— за станове по 3 домаћинства треба станова	8

То значи да се у општини, у односу на просечну структуру и број домаћинстава, јавља вишак од највише 264 стана. Обзиром да је од укупног броја станова у општини свега 3.6% у друштвеном власништву, наведени вишак је израз стања стамбеног фонда, али не представља стварни потенцијал за решавање стамбених проблема. Процена на нивоу насеља, обрачуната на исти начин (таб. IV у прилогу), показује да половина од укупног вишка станова долази на Добру, новоизграђено насеље са изразито негативним тенденцијама у развоју становништва и домаћинстава. С друге стране, у 7 насеља општине јавља се недостатак станова. То су неразвијена насеља у унутрашњости општине која одликује низак ниво стандарда становања. Изузетак је Голубац, у коме је и највећи недостатак станова као одраз развоја овог насеља и досељавања становништва.

Ск. 6. — Насеља према броју станова и квалитету стамбеног фонда, 1981. година

Структура и квалитет стамбеног фонда — 1. најповољнији; 2. повољни; 3. мање повољни; 4. неповољни

Sk. 6. — Settlements according to the number of dwelling places and quality of the housing fund in 1981

The structure and quality of the housing fund — 1. the most favourable; 2. favourable; 3. less favourable; 4. unfavourable

1 — Барич; 2 — Бикиње; 3 — Браничево; 4 — Брњица; 5 — Винци; 6 — Војилово; 7 — Голубац; 8 — Двориште; 9 — Добра; 10 — Д. Крушевица; 11 — Душманић; 12 — Житковица; 13 — Клење; 14 — Кривача; 15 — Кудреш; 16 — Малешево; 17 — Миљевић; 18 — Мрчковац; 19 — Поникве; 20 — Радошевац; 21 — Сладинац; 22 — Снеготин; 23 — Усије; 24 — Шувајић

С обзиром на квалитет стамбеног фонда може се закључити следеће о стандарду становања:

Више од половине станова у општини су нови станови, изграђени после 1961. године, а преко 80% станова је од тврдог материјала. Опремљеност станова електричном струјом у потпуности задовољава. У већини насеља, међутим, не постоји канализациона мрежа,⁵⁾ а према подацима пописа 1981. године, опремљеност станова водоводом је незадовољавајућа (55% станова било је без водовода). Мада, према подацима са терена, последњих година стање је знатно поправљено.

На основу изнетих анализа и показатеља о квалитету стамбеног фонда и стандарду становања може се извршити синтетна класификација насеља (ск. 6).

— У прву групу спадају насеља са релативно најповољнијом структуром и квалитетом стамбеног фонда у оквиру општине, која су углавном у долини Пека и подунавском појасу. Овој групи припадају и Кудреш и Снеготин, насеља у унутрашњости општине, у којима је због значајних улагања радника који се налазе на привременом раду у иностранству у стамбену изградњу знатно побољшан стандард становања.

— У другу групу спадају насеља са становима више или мање опремљеним потребним инсталацијама, у којима је због негативних тенденција у развоју становања дошло до пораста просечног нивоа стандарда становања. У овој групи се посебно издваја насеље Голубац са квалитетнијом опремљеношћу станова потребним инсталацијама али незадовољавајућом структуром у погледу површине и дефицитом станова;

— У трећу групу долазе насеља са најнеповољнијом структуром и квалитетом станова — Двориште, Душманић, Житковица, Кривача, Барич и Брњица.

---

⁵⁾ Посебно негативна појава у неким насељима је претварање бунара у септичке јаме након увођења водовода.

Таб. I — Структура станова према броју домаћинстава и дистрибуција станова по насељима, 1981. год. (1)

Tab. I — The housing structure according to the number of settlements and housing distribution by settlements in 1981

Насеља	број станова	број домаћинстава/стану	број станова/домаћинст.	учешће станова у укупн.	индекс локализације*)
Барич	192	0.77	1.30	4.67	0.90
Бикиње	93	0.89	1.12	2.26	0.86
Браничево	308	0.77	1.31	7.49	0.89
Брњица	187	0.91	1.10	4.55	1.02
Винци	131	0.68	1.47	3.19	1.04
Војилово	137	0.81	1.23	3.33	0.99
Голубац	625	1.00	1.00	15.21	1.07
Двориште	149	0.91	1.10	3.63	0.83
Добра	488	0.62	1.62	11.87	1.75
Д. Крушев.	125	0.84	1.19	3.04	0.83
Душманић	68	0.71	1.42	1.65	1.05
Житковица	75	1.00	1.00	1.82	0.80
Клење	272	0.69	1.44	6.62	1.13
Кривача	166	0.95	1.05	4.04	0.81
Кудрен	124	0.71	1.41	3.02	1.10
Малешево	115	0.87	1.15	2.80	0.92
Миљевић	200	0.82	1.21	4.87	0.86
Мрчковац	112	0.80	1.24	2.73	0.84
Поникве	31	0.90	1.11	0.75	0.91
Радошевац	99	0.84	1.19	2.14	0.90
Сладинац	93	0.59	1.69	2.26	1.09
Снеготин	98	0.82	1.23	2.38	0.84
Усије	118	0.68	1.48	2.87	1.02
Шувајић	104	0.79	1.27	2.53	0.78
Општина	4110	0.81	1.24	100.00	1.00

*) Индекс локализације даје однос броја станова и становника насеља према броју станова и становника општине.

Таб. II — Структура станова према врсти стана, општина Голубац, 1981. год. (1)

Tab. II — The housing structure according to the housing type in the Golubac commune in 1981

Насеље	в р с т а с т а н а (у %)						
	укупно станова	посебне собе	гарсо- њере и 1 с.	2 собни	3 собни	4 собни	5 и више собни
Барич Барич	192	—	14.6	41.1	19.8	12.0	12.5
Бикиње	93	7.5	14.0	35.5	17.2	12.9	12.9
Браничево	308	0.6	19.8	28.2	22.1	20.8	8.4
Брњица	187	3.7	18.7	44.9	23.0	5.9	3.7
Винци	131	0.8	15.3	37.4	22.9	16.8	6.9
Војилово	137	—	16.1	47.4	24.1	9.5	2.9
Голубац	625	1.6	25.8	47.2	17.4	5.0	2.2
Двориште	149	1.3	16.8	44.3	21.5	11.4	4.7
Добра	488	3.3	39.8	32.6	19.7	2.9	1.4
Д Крушев	125	0.8	15.2	23.2	36.8	16.0	7.2
Душманић	68	—	25.0	36.8	26.5	4.4	7.4
Житковица	75	1.3	8.0	52.0	22.7	5.3	10.7
Клење	272	1.8	24.3	37.2	23.2	8.5	4.8
Кривача	166	2.4	20.5	51.8	18.1	4.8	2.4
Кудреш	124	0.8	4.8	28.2	41.9	16.1	8.1
Малешево	115	0.9	14.8	55.7	19.1	8.7	0.9
Миљевић	200	1.0	8.5	36.0	21.5	18.0	15.0
Мрчковац	112	0.9	2.7	21.4	39.3	21.4	14.3
Поникве	31	—	25.8	41.9	12.9	3.2	16.1
Радошевац	99	1.0	14.1	33.3	24.2	11.1	15.2
Сладинац	93	3.2	15.1	46.2	19.4	10.8	5.4
Снеготин	98	—	12.2	42.9	27.6	13.3	4.1
Усије	118	2.5	12.7	38.1	25.4	14.4	6.8
Шувајић	104	1.0	6.7	22.1	24.0	22.1	24.0
Општина	4110	1.7	19.8	38.7	22.6	10.5	6.5

Таб. III — Структура станова према години изградње, општина Голубац, 1981. год. (1)

Tab. III — The housing structure according to the year of construction

Насеља	до 1945	број станова у процентима				
		1946 — 1960. г.	после 1961. г.	до 1945	1946 — 1960. г.	после 1961. г.
Барич	58	40	83	30.2	20.8	43.2
Бикиње	25	32	36	26.9	34.4	38.7
Браничево	73	63	168	23.7	20.5	54.5
Брњица	33	62	92	17.6	33.2	49.2
Винци	34	21	75	25.9	16.0	57.2
Војилово	45	44	48	32.8	32.1	35.0
Голубац	225	73	294	36.0	11.7	47.1
Двориште	22	44	82	14.8	29.5	55.0
Добра	83	71	317	17.1	14.5	64.9
Д. Крушев.	48	23	54	38.4	18.4	43.2
Душманић	27	21	20	39.7	30.9	29.4
Житковица	18	27	30	24.0	36.0	40.0
Клење	92	58	117	33.8	21.3	43.0
Кривача	19	32	114	11.4	19.3	68.7
Кудреш	31	34	58	25.0	27.4	46.8
Малешево	35	40	40	30.4	34.8	34.8
Миљевић	51	48	101	25.5	24.0	50.5
Мрчковац	27	27	58	24.2	24.1	51.7
Поникве	12	9	9	38.8	29.0	29.0
Радошевац	34	25	39	34.4	25.3	39.5
Спадинац	27	24	42	29.0	25.8	45.2
Снеготин	6	29	63	6.1	29.6	64.3
Усије	40	26	51	33.9	22.0	53.2
Шувајић	33	30	41	31.7	28.8	39.4
Општина	1098	903	2032	26.8	22.0	49.5

Таб. IV — Вишак—мањак станова у општини Голубац по насељима, 1981. год.

Tab. IV — Housing surplus/deficit in the Golubac commune by settlements in 1981

Насеље	вишак — мањак станова	Насеље	вишак — мањак станова
Барич	29	Кривача	—38
Бикиње	1	Кудреш	27
Браничево	56	Малешево	—1
Брњица	—32	Миљевић	21
Винци	37	Мрчковац	13
Војилово	20	Поникве	1
Голубац	—139	Радошевац	—2
Двориште	—33	Спадинац	31
Добра	137	Снеготин	6
Д. Крушев.	12	Усије	23
Душманић	17	Шувајић	11
Житковица	—12		
Клење	74	Општина	264

ЛИТЕРАТУРА

1. *Попис становништва, домаћинства и станова 1981. године*, Документациони материјал РЗС СР Србије, Београд.
2. Регионални просторни план Подунавске МРЗ стамбени фонд, анализа стања, ЈУГИНУС, Београд 1981. године.

Summary

GORDANA VOJKOVIC

HOUSING

The basic aim of this paper has been to investigate the quality of the housing fund and evaluate housing standards in the Golubac commune. The first part of the paper is an analysis of basic features of the housing fund based on the total number, structure and quality of housing. In the second part of the paper an effort has been made to evaluate the housing potential and standards in the Golubac commune on the basis of the aforementioned analysis.

According to the number and types of housing, the total housing fund of the Golubac commune mostly satisfies the needs of this commune. Apart from a steady increase in the number of dwelling places, this is also the result of a declining number of inhabitants and households, so that a negative population trend exerted a favourable influence on the indicators of housing standards. To a degree, the commune has a housing surplus in relation to its needs considering the average structure and number of households.

More than a half of dwelling places in the commune was built after 1961 and over 80 per cent is made of solid material. Power supply of dwelling places is fully satisfactory. In the majority of settlements, however, water supply is dissatisfactory and there is no sewage disposal system.

According to the 1981 housing census, the average area of a dwelling place amounted to 53.5 sq.m. or 16.1 sq.m. per capita. Of the total number of dwelling places in the commune, 12 per cent does not have the minimum area of 10 sq.m. per capita. However, 18.3 per cent of the total number of inhabitants lives in such places.

Due to substantial differences in the quality of the housing fund and housing standards in the commune, a synthetic classification has been made into settlements with the most favourable, less favourable and unfavourable structure and quality of housing.